

Bokrecension

I mötet mellan vetenskap och lärande. 13 högskolepedagogiska utmaningar. Göran Fransson & Helena Hammarström (red.), Högskolan i Gävle, Lärarutbildningens skriftserie nr 6, 2012, ISBN 1652-0955

Lektorn i didaktik Göran Fransson och adjunkten i språkvetenskap Helena Hammarström, båda vid Högskolan i Gävle, har i boken *I mötet mellan vetenskap och lärande* samlat inte mindre än 13 texter som täcker många aspekter av den pedagogiska verksamhet som bedrivs vid universitet och högskolor. Artiklarna är alla resultat av en och samma kursuppgift inom ramen för den högskolepedagogiska kursen "Didaktiska perspektiv på undervisning och lärande i högre utbildning". Uppgiften för kursdeltagarna var att identifiera en "kritisk punkt" i den egna undervisningen. I de enskilda bidragen presenteras olika sådana kritiska punkter såsom betygsgrundande seminarier med tysta studenter, förekomsten av fusk och plagiat, att synliggöra och utmana studenternas förförståelse, relationen mellan yrkesroll och lärarroll, utmaningar kring handledningssituationen, och det glapp som ofta finns mellan ett ämnes forskningsfront och det vi lär ut om ämnet. Ämnesmässigt finns i bokens författarskara klara tyngdpunkter vid vårdvetenskap och naturvetenskap, men här finns även andra områden representerade, såsom ekonomi och språkvetenskap.

Utgångspunkten är Caroline Krebers begrepp *the scholarship of teaching and learning*, att utifrån forskning och teorier medvetandegöra den pedagogiska situationen och kollektivt dryfta problem och möjligheter, och på detta sätt skapa en vetenskaplig diskurs om undervisning och lärande. Den läsanvisning vi får i bokens korta inledning lyder att texterna, som är skrivna som akademiska essäer snarare än forskningsartiklar, kan ses som olika perspektiv eller problemställningar, formade utifrån författarnas egen praktik som högskolelärare. Essäformen visar sig fungera utmärkt med en sådan ambition, eftersom den är en prövande textform, ett tänkande subjekts sökande efter klokskap genom att vända sig till läsarens "du". Texterna kommunicerar i detta fall också på ett fruktbart sätt med varandra; här finns ett antal korsreferenser och explicita paralleller, vilket tyder på att de olika författarna samlats och diskuterat varandras texter i tidigare skeden.

Det är sannerligen inte lätt att sätta samlande titlar på brokiga antologier av detta slag. Risken att kakan blir platt och intetsägande är överhängande om man vill baka in samtliga bidrag. Titeln här, "I mötet mellan vetenskap och lärande", är måhända ingen intellektuell smaksensation; samtidigt är förstås även detta en formulering som förtjänar att vändas och vridas på. Är det mötet mellan ett forskningsperspektiv och ett undervisningsperspektiv på ett ämne som avses? Eller är det snarare det vetenskapliga samtalet om lärande som utgör mötet? Om jag förstår redaktörerna rätt, så är svaret på båda frågorna ja. Det handlar här om både och.

Sedan kan man förstås också fundera över en annan fråga: Vad menas egentligen med "vetenskap" om detta är skilt från "lärande"? När äger detta möte *inte rum*? En utförligare inledning hade självklart haft utrymme att fördjupa en sådan diskussion, även om boken då hade löpt en risk att bli alltför pretentiös och framtung. För det är tydligt att det är de handfasta 13 essäerna, och de ofta mycket praktiktäna problemställningar som dryftas där, som står i centrum. Boken är, som ovan antytts, välredigerad, men kanske hade artiklarna kunnat få en ytterligare belysning

genom en något fastare hand vad gäller struktureringen av innehållet, framlyftandet av särskilda tematiker eller problemområden. För visst finns här grupperingar – från några inledande bidrag med fokus på lärarrollen och vad läraren kan göra (skapa förutsättningar för *conceptual change*, uppmuntra tysta studenter, motverka fusk), vidare till ett antal texter med tydligare tonvikt vid studenterna (deras föreställningar, inlärningsstilar och former för kamratgranskning), och slutligen till en mindre grupp betydligt snävare naturvetenskapligt ämnesdidaktiska essäer.

Några texter förtjänar att lyftas fram särskilt. Bland dessa finns Pär Vilhelmsons och Tomas Källquists redogörelse för sin intressanta och väl utarbetade modell för kamratgranskning av hemtentamina, där studenterna får, inte bara mer, utan också bättre feedback på sina inlämnade arbeten. Elisabeth Perssons kapitel om didaktiska verktyg i handledning för att öka den studerandes reflektion är också givande läsning. Sådana verktyg kan vara tid för reflektion i dagboksform, återkommande seminarier, case-metodik och utvecklandet av portfolio. Detta tycks vara särskilt angeläget utifrån Perssons exempel, klinisk handledning, för vilket relationen mellan studentperspektivet och utvecklandet av en yrkesroll är helt centralt. Från läsningen av denna bok tar jag också med mig Göran Franssons förslag att komma till rätta med fusk genom att arbeta in mer processorienterade moment i examinationen och Hanna Larssons varma plädering för upplevelsebaserat lärande och inslag av rollspel i högre utbildning.

I mötet mellan vetenskap och lärande bör i första hand ses som ett lokalt nedslag i en kontinuerlig diskussion om vad det innebär att vara lärare och samtidigt förhålla sig till forskningen inom det ämne man företräder. För det egna lärosätet kan det vara ytterst värdefullt att från tid till annan stanna upp och samla dessa diskussioner i en och samma volym, som Fransson och Hammarström så förtjänstfullt har gjort vid Höskolan i Gävle. Men böcker av denna typ kan självfallet också finna en läsekrets utanför det egna lärosätet. Det prövande och tentativa anslag som redaktörerna för just denna bok förmedlar i sin inledning – och ett flertal av skribenterna gör dem sällskap – är inte bara sympatiskt, utan också inspirerande. Läsaren inbjuds att i mötet med texterna göra jämförelser med det egna och uppmuntras till att höja sig över ämnesgränser för att få korn på det som rör och berör oss alla som är lärare vid universitet och högskolor. Om Franssons och Hammarströms bok är en värdemätare på *the scholarship of teaching and learning* vid Höskolan i Gävle, så bör nog den senare anses vara i god form.

Marie Cronqvist, Docent, Lektor
Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet
epost: marie.cronqvist@kom.lu.se